

Commissie toezicht financiën
politieke partijen

De minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
Mevrouw drs K.H. Ollongren
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Contactpersoon

████████████████████
████████████████████
████████████████████

Kenmerk
CTFPP 2018/001

Uw kenmerk
2018-0000660519

Datum 24 september 2018
Betreft Advies Ctfpp over verantwoordingsjaar 2017

Geachte mevrouw Ollongren,

Bij brief van 6 augustus 2018 heeft u de Commissie toezicht financiën politieke partijen (hierna: de commissie) de jaarstukken over het vorige verantwoordingsjaar aangeboden van de vijftien politieke partijen die toen waren vertegenwoordigd in de Eerste of Tweede Kamer. Deze stukken betreffen:

- de ontvangen subsidies, de ontvangen giften (hierna overeenkomstig de Wet financiering politieke partijen (Wfpp): bijdragen), de overige inkomsten, de vermogenspositie en de schulden van de politieke partij;
- een overzicht van de bijdragen van in totaal € 4.500 of meer die de partij en haar neveninstellingen in dat verantwoordingsjaar van een donateur hebben ontvangen, met daarbij de naam en het adres van de gever, het bedrag of de waarde van de bijdrage en de datum van de bijdrage;
- een overzicht van de schulden van de partij en haar neveninstellingen van € 25.000 of meer, met daarbij de naam en het adres van de crediteur onderscheidenlijk geldverstrekker en indien van toepassing, de gegevens van de instelling;
- een schriftelijke verklaring van een accountant waarin de uitslag van diens onderzoek naar de getrouwheid van het financieel verslag en de overzichten van bijdragen en schulden wordt weergegeven.

U heeft de commissie verzocht advies uit te brengen over de naleving van de Wfpp met betrekking tot verantwoordingsjaar 2017. Daarbij heeft u de commissie reeds gemeld dat het niet alle politieke partijen duidelijk voor ogen stond dat zij tevens een gewaarmerkte accountantsverklaring dienden aan te leveren en dat de door hen aangeleverde documenten door de verantwoordelijke bestuurders van de politieke partij of neveninstelling dienden te worden ondertekend. Voorts was bij enkele politieke partijen de verantwoording nog niet volledig. U hebt de ontbrekende stukken nagezonden.

In vorige adviezen heeft de commissie er al op gewezen dat de zorgvuldige, tijdige en volledige aanlevering van de op grond van de Wfpp te verstrekken informatie essentieel is. Alleen dan kunnen de doelstellingen van de Wfpp worden gerealiseerd. Als positief punt merkt u op dat een aantal politieke partijen of hun accountants proactief contact heeft opgenomen met het ministerie met vragen of

Datum
24 september 2018
Kenmerk
2018-0000739868

onduidelijkheden over de verantwoordingsplicht. Dit heeft een positief effect gehad op de kwaliteit van de aangeleverde stukken.

Op basis van de ontvangen stukken spreekt de commissie – in lijn met haar oordeel over voorgaande jaren – waardering uit voor de kwaliteit van de verslaglegging. Voor zover de commissie kan nagaan doen de politieke partijen op transparante wijze verslag van hun activiteiten en van de van ontvangen bijdragen en aangegane schulden.

Wel constateert de commissie een jaarlijks toenemende diversiteit in de ontvangen stukken die ten koste gaat van de vergelijkbaarheid en de transparantie. Deze diversiteit treft zij aan in de omvang, de indeling en de gedetailleerdheid van de verslagen en overzichten, maar ook in de teksten van de accountantsverklaring. Daarbij komt, zoals u reeds opmerkte, dat niet alle financiële verslagen zijn ondertekend door de verantwoordelijke bestuurders c.q. zijn gewaarmerkt door de controlerend accountant. Voorts blijken partijen met het overzicht van schulden van € 25.000 of meer verschillend om te gaan: sommige partijen rapporteren uitsluitend de schuldpositie per balansdatum terwijl andere partijen – zoals de bedoeling van de wetgever is – alle schulden groter dan € 25.000 opnemen die de partij in het verantwoordingsjaar heeft gehad.

De commissie is van mening dat de verantwoording in het kader van de Wfpp niet steeds uitputtender hoeft te worden, maar juist doeltreffender. Daarmee worden de doelen van de wet beter gediend en kunnen de verantwoordingslasten voor de politieke partijen en hun neveninstellingen afnemen. Uit artikel 6 van de Regeling financiering politieke partijen (Rfpp) leidt de commissie af dat de kerndoelstelling van het activiteitenplan en de begroting, en daarmee ook van het activiteitenverslag en het financiële verslag, is: inzicht geven in de gesubsidieerde activiteiten zoals opgesomd in artikel 7, tweede lid, Wfpp. Daarnaast bestaat de verplichting om juiste en volledige overzichten van bijdragen en schulden te verstrekken.

De commissie adviseert u om de politieke partijen en hun accountants een handreiking of modelverantwoording aan te bieden waarmee op doeltreffende en compacte wijze kan worden voldaan aan alle verantwoordingsverplichtingen ingevolge de Wfpp. Hierin kunt u tevens de normen benadrukken die in het maatschappelijk verkeer gelden voor een financieel verslag.

Op grond van de wet¹ heeft de accountant de taak om de getrouwheid te controleren van zowel het financieel verslag als de overzichten van bijdragen en schulden, en tevens de rechtmatigheid van de besteding van de subsidies. Niet expliciet wordt als taak vermeld: het onderzoeken of de verleende subsidiegelden zijn besteed voor de subsidiabele doelen. Wel blijkt uit de toelichting op artikel 2 van de Rfpp dat het onderzoek en de verklaring van de accountant juist over deze kwestie voldoende zekerheid moet bieden.

De commissie adviseert u derhalve om dit taakelement - het onderzoek of de verleende subsidiegelden zijn besteed voor de subsidiabele doelen – nadrukkelijker in de wet, in de Rfpp en in het Model goedkeurende accountants-

¹ Artikel 25, derde lid en artikel 26 sub g, Wfpp

Datum
24 september 2018
Kenmerk
2018-0000739868

verklaring op te nemen, zodat de commissie er bij haar werkzaamheden op kan steunen.

Op haar verzoek hebt u de commissie een overzicht doen toekomen van alle neveninstellingen van partijen in de zin van de Wfpp. De voorschriften over de registratie van bijdragen en schulden zijn ook op deze neveninstellingen – hoe klein zij soms ook zijn - van toepassing. De commissie constateert dat voor sommige neveninstellingen geen overzichten van bijdragen en schulden zijn ontvangen². Evenmin is in alle betreffende accountantsverklaringen vermeld of de controle van deze overzichten per neveninstelling heeft plaatsgevonden. De commissie heeft deze constatering reeds eerder gedaan in haar advies met betrekking tot de naleving van de Wfpp over verantwoordingsjaar 2013³. In haar advies over verantwoordingsjaar 2014 kon de commissie nog verheugd constateren dat de accountants van de partijen zich in hun verklaringen over het algemeen hadden geconformeerd aan artikel 5 van de Rfpp en het in de bijlage opgenomen model.⁴ Maar reeds in haar advies over verantwoordingsjaar 2015 moest de commissie helaas constateren dat nog steeds niet alle accountants zich hadden geconformeerd aan de op grond van dit artikel verplichte modelverklaring.⁵

De commissie adviseert u om in de hierboven reeds genoemde handreiking of modelverantwoording alsmede in het Model goedkeurende accountantsverklaring specifieke aandacht te besteden aan de geldende verantwoordings- en controleverplichtingen voor neveninstellingen in de zin van de Wtfpp. Daarnaast geeft zij in overweging om een online raadpleegbaar register in te richten van neveninstellingen in de zin van de Wtfpp waarmee de volledigheid van de verantwoording en de controle kan worden geborgd.

Ten aanzien van de controle op juistheid van de opgegeven ledenaantallen van politieke partijen en jongerenorganisaties⁶ merkt de commissie ten slotte op dat het Model goedkeurende accountantsverklaring geen standaardtekst bevat om van deze controle verslag te doen. Aangezien de opgegeven ledenaantallen van directe invloed zijn op de hoogte van de subsidies voor alle partijen en alle politieke jongerenorganisaties is de controle op juistheid van deze aantallen van groot belang. Daarom adviseert de commissie om het vastgestelde ledenaantal van een politieke partij c.q. jongerenorganisatie expliciet te laten vermelden in het Model goedkeurende accountantsverklaring.

Ten slotte heeft de commissie kennis genomen van het rapport van de Evaluatie- en adviescommissie Wfpp. Zij kijkt met belangstelling uit naar de wijze waarop u opvolging wilt geven aan de adviezen van deze commissie, nu er waardevolle versterkingen worden voorgesteld van de rol van de Ctfpp.

² Het betreft: Stichting dr. J.M. den Uyllezing (PvdA) en Bureau de Helling, Democracy Development International (GroenLinks)

³ Bijlage bij Kamerstuk II 2014-2015, 32 752 nr. 43

⁴ Bijlage bij Kamerstuk II 2015-2016, 32 752 nr. 44

⁵ Bijlage bij Kamerstuk II 2016-2017, 32 752 nr. 46

⁶ Op grond van artikel 26, sub h, Wfpp

Datum
24 september 2018

Kenmerk
2018-0000739868

De commissie ziet gaarne uw reactie op haar advies tegemoet.

De voorzitter van de Commissie toezicht financiën politieke partijen, mede namens de leden, mevrouw mr. H. Neppérus en de heer prof.dr.mr. M. Pheijffer RA,

drs. E.W. Anker